

Dømt for jeres skyld

Åb 17-18

"Fryd dig, himmel, over det, og I hellige og apostle og profeter! For Gud har dømt hende og skaffet jer oprejsning" (Åb 18,20).

Hovedtanke

Jesu dræbte vidners råb, som gennemsyrrer verdenshistorien, bliver endelig besvaret.

Introduktion

"Bomber til verden" – var titlen på en tv-udsendelse i ARD 1 den 15. januar 2018. Den afslørede, hvordan en stor tysk koncern i våbenindustrien – Rheinmetall – går uden om den strenge regulering for våbensalg for at skabe profit på verdens krigsskuepladser. I Sydafrika grundlagdes koncernen Rheinmetall Denel Munition (RDM), som et joint-venture foretagende med den sydafrikanske statskoncern Denel. Her fremstilles bomber og ammunition og nøglefærdige bombe- og ammunitionsfabrikker til udenlandske kunder med milliardprofitter til følge. I alt 39 af disse anlæg har RDM efter egne opgivelser allerede solgt bl.a. til Egypten og Saudi-Arabien. Tyske politikere lod det ske uhindret. Men saudierne og deres allierede bekæmper huthi-rebellerne i Yemen – en krig med massive overtrædelser af folkeretten på begge sider og med tusinder af dræbte – også blandt civile.

Dette er et af mange eksempler på, hvordan verdens store spillere søger at skabe profit ved at vise foragt for folkeretten og menneskerettighederne. Politik, religion og økonomi er på dette område ofte tæt sammenvævet.

I Johannes' Åbenbaring kapitlerne 17 og 18 afsløres en perfid og antiguddommelig (verdens)magt, magtstrukturer og udnyttelse for egen vindings skyld. Men Johannes' Åbenbaring efterlader ingen tvivl om, at Gud ikke vil tolerere dette uvæsen meget længere, men holder retfærdig dom og bringer uretten til ophør.

Hvad betyder det for en kristen at bekende sig til Jesu Kristi navn og hans værdier i en verden, der ser sådan ud?

Korrupt og begærlig

Åb 17,1-6.15.18

Hvordan karakteriserer Johannes' Åbenbaring den menneskeforagtede verdensmagt Roms væsen?

Baggrund

I antikken blev byer ofte symboliseret ved kvindeskikkelser, som fx Rom ved gudinden Roma. Nu bliver metropolen Rom, som i Johannes' Åbenbaring fem gange bliver betegnet som *den store by*, karakteriseret som *skøge*. Med henvisningen til de syv høje sker det helt utilslørt.

Også andre antikke byer blev af profeterne betegnet som *skøger* – selv byen Jerusalem på grund af dens afgudsdyrkelse og elitens uret på det sociale område (korruption, bestikkelse, mord). Deres griskhed lod dem glemme al ret og retfærdighed (Es 1,21-23).

Ninive (Nah 3,4) og Tyrus (Es 23,15-18) blev også betegnet som *skøger*. Overklassen i de nævnte byer sikrede sig deres luksus ved blomstrende handel. Nineve havde flere handlende, end der var stjerner på himmelen (v. 16). Om Tyrus hedder det med henblik på dens tidligere handel, at byen "... atter tjener sin skøgeløn. Hun skal høre med jordens kongeriger over hele verden" (v. 17). Der, hvor alt var til fals, kunne man tale om et skøgesamfund. Det gjaldt også for Rom, hvor rigdommen fra de erobrede provinser blev ophobet. Purpur og skarlagen var luksustekstiler, som overklassen omgav sig med.

Bægerets indhold, som gjorde det romerske imperiums vasaller berusede, var udsigten til at skabe profit og luksus ved handel med Rom (18,9). Det forstyrrede dem ikke, at deres lande blev udsuget. Bebrejdelsen om utugt mod Rom gjaldt dog også for det forhold, at byen ved tvang pålagde de erobrede provinser at deltage i den romerske kult.

Til eftertanke

Hvor findes samvittighedsløs omgang med penge, menneskers rettigheder og Guds navn i dag?

Magtsyg

Åb 17,3.8-17

Hvad er lighederne mellem dyrene i kapitel 13,1-4 og 17,3?

Baggrund

Allerede kapitel 13 havde præsenteret Roms uhyre magt i et hemmelighedsfuldt billedsprog. Kapitlerne 12-14 gør det tydeligt, at dette djævelske værktøj skal anses for at være besejret. I kapitel 17 bliver forgængeligheden af den tilsyneladende uovervindelige magt, som Rom har, også taget i øjesyn.

Efter at de syv plager har frataget metropolen dens magt, anskueliggøres med et nyt syn dommen over Rom. I modsætning til det Ny Jerusalem, som kommer fra himlen på et bjerg (sml. Zak 14,4), foregår domshandlingen over Babylon i ørkenen (sml. Es 21,1ff.). Identifikationen af hoveder, konger og bjerge peger på de romerske kejseres magt.

Dyret, som kvinden sidder på, giver udtryk for Roms alt-undertrykkende magt. Alle bøjer sig for det og udbryder forundret: *Hvor findes dens lige?* Det går voldeligt frem mod enhver, der vil unddrage sig dette system. Rom udgød så meget blod ved sine krige og ved forfølgelsen af de kristne martyrer, at kvinden kunne beruse sig ved det. "Metropolen berusede sig på bekostning af yderområderne; den fejrede sine prægtige fester på en strøm af blod og tårer" (Klaus Wengst, *Wie lange noch?* Stuttgart 2010, 167). Men kun så længe indtil vasallerne rejser sig og tilintetgør metropolen (v. 12-17).

Til fordybelse

Politiske eller religiøs-politiske magter støttede og støtter deres magt ved hjælp af trusler og anvendelse af vold og ofrer utallige menneskeliv for selv at få indflydelse. Hedenske såvel som kristne fyrster, konger, kejsere og paver forbrød sig på talløse menneskers rettigheder og trosfrihed. I dag sker det blandt andet i interne arabiske konflikter eller i konflikterne mellem den arabiske og vestlige verden. Der spredes forargelige krav og bagvaskelser og udgydes blod samvittighedsløst.

Domsbilledet i Johannes' Åbenbaring 17 og 18 gælder alle djævelske og menneskeforagtende magtstrukturer.

Ekskurs – om fortolkningshistorien til begreberne "Babylon" og "Antikrist"

Baggrund

Begreberne Antikrist (se Johannesbrevene) og Babylon blev i historien oftest anvendt og tydet synonymt. *Augustin* (†430) så Antikrist og dets system midt i kirken. For *valdeserne* var kirken på grund af dens inkvisition den "babylonske skøge". For *Wycliffe* var den det på grund af dens pragtudfoldelse, krigsgalskab og ubibelske lovgivning. *Luther* tydede den som tyrkerne, pavedømmet, pavelige lærdomme eller øvrigheder, der var afvisende overfor reformationen. *Døbernes* synspunkt var, at den stagnerende reformation havde antikristelige træk. *Karlstadt* og *Münzer* anså derimod Martin Luther for at være Antikrist!

For *pietisterne* (fra det 17. årh.) var Babylon den forstenede kristendom, for *millerbevægelsen* den romerske kirke, den splittede og sekulære protestantisme, desuden enhver form for kirkelig organisation og alle, der afviste den snarlige genkomst.

Ellen White forbandt udtrykket Babylon på den ene side med kristne, der mod bedre vidende holdt den "falske sabbat", og på den anden side – og i videre forstand – også med den syndige verden, det moralske forfald i sin egen kirke og uorden i gudstjenesten.

Fortolkningen af begreberne er mangfoldig. Ofte blev religiøse eller politiske modstandere bekæmpet med dem. Politiske og sociologiske forhold, såvel som anstrengelserne for at afgrænse sig, spillede en væsentlig rolle for udlægningen.

I adventmenighedens historie viser det sig, at de tidligste adventister i udlægningen af begreberne ikke tyede til nye tolkninger af begrebet, men anvendte dem på deres specifikke situation. Også *Ellen White* bibeholdt denne bredde i udlægningen.

Til eftertanke

I bestræbelsen på at finde en nutidig aktualisering af begrebet Babylon dukker spørgsmålet op, om, hvorvidt og i hvilket omfang fastlæggelsen til konkrete tilskrivninger er hensigtsmæssig eller hellere burde undgås. Enhver aktualisering – i dag som også tidligere – afspejler perspektivet fra en bestemt tid. Senere generationer kan dog på grund af nye begivenheder og erfaringer få et nyt hhv. uddybet syn på de bibelske tekster.

Gå ud fra hende!

Åb 18,1-8

Hvorfor bliver de kristne opfordret til helt at stille sig på Jesu Kristi side?

Baggrund

Alt, hvad Babylon har gjort mod andre mennesker, falder tilbage på den selv. Ligesom Guds dom indhentede Belshassars Babylon og gjorde det til en by, hvor der kun levede ugler, strudse, hyæner og sjakaler (Es 13,19-23), vil det også gå for "Rom". Englen beskriver dommen som uundgåelig og tegner et billede af total tilintetgørelse. Den samme tilintetgørelse, som den romerske hær udsatte de byer for, som satte sig op imod Rom: Indbyggerne blev til dels dræbt, dels solgt som slaver, og byerne blev jævnet med jorden.

Roms skyld er så stor, at dens synder når til himlen. Englene skal derfor give den dobbelt straf. Ligeså meget, som den store by har sat over styr i dens selvbedrag, arrogance og luksus, skal den selv udholde af lidelser og kvaler.

Der er ikke kun tale om Rom og dens hjælpere, men også medløberne, som ikke havde modet til bekendelsen, men lod sig beruse af systemets glans og var fanget i dens kult. Ligesom trængselstidens kristne, der af frygt ikke kunne finde ro hverken nat eller dag, vil det også gå medløberne (sml. 14,11). For dem, som var mishandlet for Jesu skyld, var dette englebudskab et evangelium.

Til fordybelse

I de senere århundreder har kristne også fulgt denne opfordring og gjort sig fri af en kirke, der ikke var villig til at reformere sig, enten ved gå i et indre eksil eller direkte udvandre.

Til anvendelse

Der opstår altid på ny forblændede magthavere, politiske og religiøse systemer – uanset hvilken politisk eller religiøs observans – der lader hånt om rettigheder og trosfrihed, og som træder Guds værdier under fode. Kristne opfordres til at bekende sig til Kristus og hans værdinormer. De opfordres til ikke at være medløbere i systemer, der fornægter Kristus, men stå fast på Jesu Kristi befaling (14,1). Tiden vil komme, hvor han vil gengælde al den uretfærdighed, der blev forøvet mod mennesker, og tilvejebringe deres oprejsning.

Ve, ve, du store by!

Åb 18,9-19

Hvem istemmer dødeklagen over Babylon?

Baggrund

Afsnittet indeholder tre klagesange efter forbilledet fra Ezekiel 27. Jordens konger (v. 9-10) har begærligt og profitabelt indladt sig med Roms religiøse kult. De, der selv står for magt, holder dødeklage over den stærke by.

Købmændene er dirigenter af gods- og pengestrømme, som forsyne den snyltende metropol med luksusvarer. De, der selv blev rige på denne handel, beklager sig nu over – og det som det eneste – at ingen længere køber deres varer. Deres klagesang indtager den største del af dette afsnit, dvs. at økonomi og handel er det centrale.

Den tredje dødeklage lyder fra *styrmændene*. De så røgen fra byens brand fra deres skibe. Deres råb: *Den store by! Hvor findes dens lige?*, giver mindelser om påbuddet til at tilbede dyret i kap. 13,4 og er i læsernes øre et hånende ekko af den verdensomspændende påtvungne tilbedelse af dyret, hvis tilintetgørelse nu er blevet åbenbar.

Til fordybelse

De sidste års protester ved G20-topmøder er – også selvom vold er uacceptabel – en protest mod et globalt økonomisk system, der uophørligt forsyner virksomheder med profit, men træder rettighederne af en stor del af menneskeheden under fode og bringer livsbetingelser til vands, til lands og i luften tæt på en kollaps. Først er det dem, der lider under denne situation, der synger klagesangene. Klagesangene i Johannes' Åbenbaring 18 gør vitterligt, at historiens volds mænd ikke uendeligt skal triumfere over deres ofre.

Til eftertanke

Hvilke prioriteter bestemmer min tænkning og handling?

Glæd dig ... Gud har dømt dem!

Åb 18,20-24

Hvem opfordres til at glæde sig over Babylons undergang?

Baggrund

Den tredje del af kapitel 18 præsenterer Babylons undergang i en billedhandling, ligesom profeterne i Det gamle Testamente også gjorde (sml. Jer 13; Ez 4). Med pludselig styrke bliver *den store by* slynget ud i ødelæggelsens intethed. På samme måde har den også sørget for, at profeterne og de hellige gik til grunde. Fordi den med sit globale økonomiske netværk og sit religiøse skønmaleri fortryllede alverden, vil al udtryk af glæde i den være forstummet.

Englens opfordring til at glæde sig er først og fremmest rettet mod de dræbte martyrer (v. 24), hvis blod i kapitel 6 råber på en retfærdig dom. Dette fortvivlede råb af Jesu dræbte vidner er nu blevet besvaret.

Til fordybelse

Den, der ikke har oplevet forfølgelse og grusomheder, vil muligvis ikke føle sig fri til at juble over andres undergang. Men her drejer det sig ikke om had eller hævn. Det handler om, at Guds retfærdighed og hans skabningers rettigheder, som i historien blev trådt så meget under fode, kommer i højsædet igen.

Til anvendelse

Når Guds Ord udtaler dom over alle dem, der lader hånt om menneskerettighederne, er indsatsen for menneskerettighederne helt og holdent i Jesu ånd. Muligheder er der nok af. Hvilke kan jeg se?

Resumé

Ethvert religiøst eller politisk system, der modsætter sig Gud og hans retfærdighed, vil finde sin afslutning. Råbet af de dræbte vidner, som holdt sig til Jesus, bliver besvaret.

Spørgsmål til drøftelse

Udgangspunkt	Hvordan har I det, når I ser tv-indslag, der viser, hvordan der lades hånt om mennesker og deres rettigheder?
Åb 17,3-6	Skøgen repræsenterer en stor by, hvis overklasse lever i luksus og samvittighedsløst sikrer sig magten på bekostning af andre. Hvor oplever I lignende strukturer af magt i dag ... <ul style="list-style-type: none">- på det økonomiske område?- på det politiske plan?- på det religiøse område?
Tillægsspørgsmål	I mange århundreder stod den romerske kirke på grund af den uret, der var begået, i fokus af mange fortolkere af Åb 17. Hvad tænker I om denne udlægning i forhold til virkeligheden i dag? Begrund jeres opfattelse?
Åb 18,4	Hvordan kan det lade sig gøre ikke at blive del af et uretfærdigt system i en globaliseret verden? Kender I eksempler på, at mennesker har gjort det eller gør det nu på en troværdig måde?
Åb 18,1-2	En engel udråber noget som værende fuldbragt, som stadig ligger i fremtiden. Hvad giver jer vished om, at Gud vil opfylde det, som han har forkyndt?